

***PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON
TILINPÄÄTÖS
VUODELTA 2017***

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAKERTOMUS	3
OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
SELONTEKO LIITON SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIEN HALLINNAN TILASTA	5
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	8
TOIMINNAN RAHOITUS	9
PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON KOKONAISTUOTOT JA –KULUT	10
MAAKUNTAHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ	11
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2017	12
LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	12
MAAKUNTAVALTUUSTO	12
MAAKUNTAHALLITUS	12
TARKASTUSLAUTAKUNTA	12
VARSINAINEN TOIMINTA	13
YDINTEHTÄVÄT JA KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT	13
LAKISÄÄTEISET TEHTÄVÄT	13
STRATEGISET TAVOITTEET	15
KEHITTYVILLÄ MARKKINOILLA OSAAJANA	15
VENÄJÄN JA PIETARIN POTENTIAALI	15
VAPAA-AJAN JA HYVINVOINTILIIKETOIMINTAA	15
LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ HYÖDYNTÄMINEN	16
SOSIAALINEN OSALLISUUS	16
ELINVOIMA	16
TOIMINNAN TEHOKKUUS	17
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	18
TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	18
TULOSLASKELMA	21
TULOSLASKELMAVERTAILU	23
TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	24
RAHOITUSLASKELMA	25
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	26
TASE	27
TASEVERTAILUT	29
TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	31
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	32
ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	
PELASTUSLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 2017	1-17
ALLEKIRJOITUKSET	40
MUUT LIITTEET	41
MAAKUNTAVALTUUSTON KOKOONPANO	41
LIITON HENKILÖKUNTA VUONNA 2017	43

TOIMINTAKERTOMUS

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Maakuntajohtajan katsaus

Vuoden 2017 talousarvion tilinpäätös ei toiminnan ja talouden osalta vastaa täysin suunniteltua, niin ehkäpä juuri siitä syystä voidaan myös pitää vuotta onnistuneena. Liiton keskeinen perustoiminnan onnistunut tavoite on ollut, että maakunnan kuntien keskusteluyhteyttä ja yhteisten asioiden valmistelua on pystytty edistämään tilanteessa, jossa vaaditaan nopeaa reagointia, tekemistä ja tuloksia, sekä aineiston tuottamista kuntien omaan päätöksentekoon. Vuoden konkreettisenä haasteena oli myös toimitalon laaja peruskorjaus, joka toi lisähaasteita sujuvaan toimistoarkeen.

Vuoden 2017 osalta se edellytti alkuperäisten suunnitelmia priorisointeja ja osin siirtoja tuleville vuosille, mutta yhteistyössä kuntien kanssa kaikki keskeiset ja tärkeät asiat saatiin valmiiksi, mutta ennen kaikkea maakuntauudistuksen eri valmisteluvaiheeseen pystyttiin reagoimaan kuntien edellyttämällä tavoilla. Tästä suuri kiitos kuuluu sidosryhmille, luottamushenkilöille ja henkilöstölle.

Vuonna 2017 Päijät-Hämeen liiton keskeiset ei-lakitehtävät liittyivät maakuntauudistuksen valmisteluun ja sen vaikutusten arviointiin. Laaja lakiesityskokonaisuus tuli julki pääpiirteittäin kesän aikana ja toi valmisteluun selkeyttä. Päijät-Hämeessä valmistelun peruseriaatteista sovittiin yhdessä muiden siirtyvien organisaatioiden ja kuntien kanssa, sekä tarkastettiin suunnitelmia uuden aikataulutuksen mukaisesti. Vuoden aikana perustettiin esivalmistelua vahvistamaan projektitoimisto liittoon ja sen henkilöstöä rekrytoitiin valtion rahoituksen kautta. Valmistelu organisoitui, poliittinen seurantar ryhmä aloitti toimintansa ja muutosjohtaja rekrytoitiin johtamaan muutosta.

Maakuntaliiton keskeinen ydintehtävä on edelleen vaikuttaa ja ennakoida valtakunnallista päätöksentekoa yhteistyössä muiden maakuntaliittojen kanssa, sekä pyrkiä kansainvälisessä yhteistyössä vahvistamaan Päijät-Hämeen rahoitusasemaa ja parantaa meidän kilpailukykyämme, niin kuin vuonna 2017.

Suomen itsenäisyyden juhluvuotena Päijät-Hämeen liitto toimi alueellisena koordinaattorina ja rahoitti noin sataa alueellista tapahtumaa maakunnassa, sekä omilla toimillaan ja tilaisuuksillaan korosti juhluvuoden teemaa: Yhdessä. Tätä teemaa kantaen voimme luottavaisin mielin suunnata katseet myös tulevaan. Vuoden 2017 kokemukset ja tulokset antavat luottavaisen tunteen kohdata yhdessä tulevien vuosien vielä hieman pimennossa olevat muutokset hyvillä mielin

Jari Parkkonen
maakuntajohtaja

Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Päijät-Hämeen liitto on kuntayhtymä, jonka muodostavat 9 jäsenkuntaa: Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä. Liitto on lakisääteinen ns. pakollinen kuntayhtymä, joka maankäyttö- ja rakennuslain mukaan hoitaa alueensa maakuntakaavoituksen ja alueiden kehittämislain mukaan vastaa alueensa yleisestä kehittämisestä.

Alueellisen pelastustoimen hallinto siirtyi liitolle vuoden 2004 alusta lukien. Liiton ylläpitämä pelastuslaitos vastaa pelastustoimilain 4 §:n mukaisten tehtävien hoitamisesta Päijät-Hämeen maakunnan alueella.

Pelastuslaitos on kirjanpidollisesti eriytetty liikelaitos, jonka tilinpäätöksen maakuntavaltuusto hyväksyy osana Päijät-Hämeen liiton tilinpäätöstä.

Liiton toiminnan ohjausjärjestelmän tavoitteena on, että luottamuselimillä olisi todellinen mahdollisuus resursseja suuntaamalla ohjata liiton toimintaa ja sitä kautta maakunnan kehitystä kulloinkin haluamaansa suuntaan. Asteittain tarkentuvassa järjestelmässä maakuntavaltuusto päättää taloussuunnitelmassa ja -arviossa suurista linjauksista, joita maakuntahallitus tarkentaa työohjelmalla ja käyttösuunnitelma I:llä. Toimistossa käytännön toimintaa ohjaa työsuunnitelma ja käyttösuunnitelma II.

Tilivelvollisia toimielimiä ovat maakuntahallitus ja pelastuslaitoksen osalta johtokunta. Tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi maakuntavaltuusto on kokouksessaan 2.12.2004 todennut maakuntajohtajan, kehittämisjohtajan ja hallintojohtajan sekä pelastuslaitoksen osalta pelastusjohtajan ja hallintopäällikön.

Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden kasvu on laaja-alaista. Erityisesti euroalueen talousnäkymät ovat vahvistuneet. Talouskasvun kiihtymisen myötä myös maailmankauppa on piristynyt ja kasvaa nyt selvästi maailman BKT:n kasvua nopeammin. Maailmankaupan kasvun suhde maailman BKT:n kasvuun on suurempi kuin viime vuosina, mutta pienempi kuin viime vuosikymmenellä. Maailmankauppa keskittyy aiempaa enemmän investointihyödykkeisiin, mikä johtuu näkymien kohentumisesta keskeisissä talouksissa.

Valtiovarainministeriön julkaisun mukaan Suomen BKT:n ennustetaan vuonna 2017 kasvavan 3,1 %. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu työllisyyden kohenemisen tukemana, asuntorakentamisen suhdannetilanteessa ei näy vielä rauhoittumista ja tuotannollisia investointeja on tehty runsaasti. Viennin nopeaan toipumiseen on vaikuttanut ennen kaikkea maailmankaupan kasvu ja myönteinen talouskehitys useimmissa Suomen tärkeimmistä vientimaista.

Työttömyysaste ei alentunut alkuvuonna juuri lainkaan, mutta on syksyllä kääntynyt jälleen laskuun. Työllisyys on parantunut selvästi talouskasvun kiihtyessä, vaikka työn tuottavuus on kohentunut huomattavasti. Inflaatio jää alhaiseksi, vaikka se kiihtyy loppuvuotta kohden energian hintojen vetämänä.

Kuntasektorin toimintakulut laskivat viime vuonna keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä muun muassa kilpailukykyopimukseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi.

Kuntien verotulot 2017 kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,0 prosenttia, eli 450 miljoonaa euroa. Samanaikaisesti valtionosuudet kuitenkin laskivat 3,3 prosenttia eli 300 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli negatiivinen 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100 000 asukkaan kuntia.

Vuoden 2017 joulukuun lopussa Päijät-Hämeen väkiluku oli ennakkotiedon mukaan 201 291 eli väheni 394 henkilöllä.

Työttömyysaste oli vuoden 2017 lopussa 14,2 %, kun se vuoden 2016 lopussa oli 15,3 %. Koko maan työttömyysaste vuoden 2017 lopussa oli 11,5 %, kun se vuoden 2016 lopussa oli 13,2 %.

Olellaiset muutokset liiton toiminnassa ja taloudessa

Liiton toiminta ja talous on raamitettu maakuntavaltuuston hyväksymässä taloussuunnitelmassa ja talousarviossa. Liiton toiminta oli talousarvion mukaista. Talouden osalta talousarvion kulut ja tuotot ylitettiin. Tämä oli pääosin seurausta maakunta- ja sote-uudistuksen kuluista ja valtion hankkeelle osoittamasta määrärahasta. Liiton työn luonteesta johtuen tavoitteet ovat määrärahan perusteluja, eivät mitattavissa olevia sitovia tavoitteita. Käyttötaloussosassa maakuntavaltuusto on hyväksynyt sitovasti tehtäville toimintakulut ja toimintatuotot nettomääräisinä sekä tavoitteet määrärahan perusteluna.

Liiton maksuvalmius oli toimintavuonna hyvällä tasolla.

Henkilöstö

Liiton vakinaisen henkilökunnan määrä on 18 henkilöä. Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella oli 1 167 514 euroa.

Liitossa on ns. matriisiorganisaatio, jossa liiton tehtäväkenttä on jaettu kolmeen vastuualueeseen. Kullekin vastuualueelle on nimetty vetäjä, joka vastaa vastuualueelle kuuluvien tehtävien toteuttamisesta sekä tehtäväalueen hallinnollisista tehtävistä. Tehtävien toteuttamiseksi toimisto on jaettu 16 osaamisalueeseen, joista neljä keskittyy seuraamaan eri hallinnonalojen kehitystä ja tuomaan näitä koskevan erityisosaamisen toimintaan, muut ovat luonteeltaan ammatillista erityisosaamista vaativia tehtäviä.

Toimintavuodelta on laadittu henkilöstötilinpäätös, joka saatetaan maakuntavaltuuston tietoon tilinpäätöksen tausta-aineistona.

Toimiston henkilökunta on esitetty toimintakertomuksen liitteenä.

SELONTEKO LIITON SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TILASTA

Maakuntahallitus toteaa, että liiton toiminnan luonne huomioon ottaen sisäinen valvonta ja riskienhallinta maakunnan liitossa on järjestetty asianmukaisella ja riittävällä tavalla.

Maakuntahallitus perustaa kantansa seuraaviin seikkoihin:

Liiton säännöt ja ohjeet ovat pääosin ajan tasalla. Liiton lakisääteiset tehtävät on suoritettu ao. lakeja ja säädöksiä noudattaen. Maakuntahallitus on 14.2.2005 hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet liitossa noudatettaviksi.

Sisäisen valvonnan osalta ei ole havaittu puutteita kuluneella tilikaudella.

Johtoryhmän jäsenet ovat tehtäväalueensa osalta raportoineet maakuntajohtajalle sisäisen valvontansa järjestämisestä.

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta esitetään pääsääntöisesti toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutusvertailussa.

Osana riskienhallintaa liiton vakuutukset ovat ajan tasalla ja riittävän kattavat. Liitto käytti vuonna 2017 vahinkojen varalta vakuutusmaksuihin 5 897 euroa.

Pätevää henkilöstöä on ollut riittävästi saatavilla. Henkilöiden koulutusta on tuettu työaikajärjestelyillä.

Tietoturvariskien varalta liitolla on henkilökuntaa varten maakuntahallituksen kirjallinen ohjeistus. Liitolla on ajantasaiset palomuurit ja virustorjunnat.

Liiton sopimusten voimassaoloa ja sopimusehtoja seurataan. Erityinen huomio sopimusehtoihin kohdistuu maksettaessa sopimukseen perustuvia laskuja.

Liitolla ei ole päätoimista sisäistä tarkastajaa vaan tehtävä on hoidettu sisäisin tehtäväjärjestelyin. Sisäisen tarkastuksen laajuus on suhteutettu liiton toiminnan laajuuteen ja sen pääpaino on ollut EU-varojen hallinnoinnin ja maksatusten tarkastuksessa. EU-hankkeissa tehdään hanke- ja toteuttajakohtainen riskiarviointi jokaisen rahoitettavan hankkeen osalta.

Talousarvion toteutuminen

Maakuntavaltuuston hyväksymän talousarvion mukaiset toimintatuotot olivat 2 069 600 euroa ja toimintakulut 2 036 500 euroa eli toimintakate oli 33 100 euroa ylijäämäinen. Poistojen jälkeen talousarvio oli 37 900 euroa alijäämäinen.

Toimintatuottoja kertyi 2 581 110 euroa eli 511 510 euroa arvioitua enemmän. Toimintakulut olivat yhteensä 2 465 358 euroa, joten kuluja toteutui 428 858 euroa arvioitua enemmän. Rahoitustuotot olivat 1 384 euroa ja rahoituskulut 6 954 euroa.

Suunnitelmanmukaisia poistoja oli 54 685 euroa. Näin ollen ylijäämää muodostui 55 498 euroa, mikä on 93 397 euroa arvioitua enemmän. Liitolla on aikaisemmilta vuosilta ylijäämää 451 076 euroa.

Em. lukuihin sisältyy projektien osuutta 627 824 euroa. Näistä suurimmat ovat maakunta- ja sote-uudistushanke 252 234 euroa, Lahden yliopistokampus 100 000 euroa ja Suomi 100 –hanke 86 040 euroa. Projektien ja kuntayhteistyön tehtäväalueen toimintakate oli -40 851 euroa.

Maakuntavaltuusto on hyväksyessään talousarvion antanut maakuntahallitukselle oikeuden ottaa liiton hallinnoitavaksi talousarviovuonna mahdollisesti käynnistyviä projekteja, joita ei ole huomioitu talousarviossa ja joiden rahoitukseen ei käytetä jäsenkuntien maksuosuuksia.

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon tuotot talousarviossa olivat 143 000 euroa ja toteutuma 153 329 euroa eli toteutumisaste oli 107,2 %. Tuottopuoli muodostuu jäsenkuntien maksuosuuksista ja avustuksista sekä EU:n teknisestä tuesta. Tuet ja avustukset ylittyivät 9 859 euroa.

Luottamushenkilöhallinnon kulut talousarviossa olivat 143 000 euroa ja toteutuma 142 857 euroa eli käyttöaste oli 99,9 %. Henkilöstökulut alittuivat 9 432 euroa.

Varsinainen toiminta

Varsinaisen toiminnan tuotot talousarviossa olivat 1 826 600 euroa ja toteutuma 1 840 809 euroa eli toteutumisaste oli 100,8 %. Pääosa tuotoista muodostui jäsenkuntien maksuosuuksista ja myyntituotoista 1 831 682 euroa, maakunnan kehittämisrahasta ja työterveyden korvauksista 6 487 euroa. Muita toimintatuottoja kertyi 2 640 euroa.

Varsinaisen toiminnan kulut talousarviossa olivat 1 793 500 euroa ja toteutuma 1 694 676 euroa eli käyttöaste oli 94,5 %. Henkilöstökulut alittuivat 145 205 euroa. Palveluiden ostoihin varattu määräraha ylittyi 52 414 euroa. Hankintoihin varattu määräraha alittui 13 740 euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoja kertyi 1 384 euroa. Rahoituskulut olivat 6 954 euroa. Talousarviossa oli varauduttu 17 000 euron korkokuluihin.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Jäsenkunnilta kerättiin maksuosuuksina se määrä, joka talousarvion mukaan muiden tulojen lisäksi tarvitaan menojen suorittamiseen. Näin ollen talousarviossa vahvistettu maksuosuus on liiton lopullista tuloa, joka ei mahdollista jälkikäteisperintää eikä palautusta.

Jäsenkunnilta kerättiin maksuosuuksia 1 956 600 euroa. Maksuosuuksia kerättiin saman verran kuin edellisenä vuonna.

Jäsenkuntien keskinäinen maksuvelvollisuus määräytyy asukaslukujen suhteessa. Jäsenkuntien maksuosuudet on esitetty tilinpäätöksen liitetietona.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2018 talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2018 talousarvion alijäämä on 45 400 euroa. Vuoden 2018 alijäämä näyttää toteutuvan arvioidun mukaisesti.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT
(ei sisällä pelastuslaitosta)

	2017	2016	2015
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	2 581	2 179	2 754
Toimintakulut	2 465	2 285	2 458
Toimintakate	116	-107	295
Korkotuotot	1	0	0
Korkokulut	7	9	12
Vuosikate	110	-116	283
Poistot	-55	-55	-55
Tilikauden tulos	55	-170	229
Tuloslaskelman tunnusluvut			
Toimintatuotot/toimintakulut %	104,7 %	95,3 %	112,0 %
Vuosikate/Poistot, %	201,5 %	211,4 %	518,1 %

TOIMINNAN RAHOITUS

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON KOKONAISTALOUDEN RAHAN LÄHTEET JA RAHAN KÄYTTÖ
(ei sisällä pelastuslaitosta eikä projekteja)

RAHAN LÄHTEET	2017 1 000 €	2016 1 000 €	2015 1 000 €
Toimintatuotot	1 994	2 004	2 079
Myyntituotot	1 972	1 981	1 950
Muut tuotot	22	23	129
Rahoitustuotot	1	0	0
Korkotuotot	0	0	0
Muut rahoitustuotot	1	0	0
Rahan lähteet yhteensä	1 996	2 004	2 079
RAHAN KÄYTTÖ			
Toimintakulut	1 838	1 921	1 819
Henkilöstökulut	1 255	1 357	1 286
Palvelujen ostot	377	386	368
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	34	29	27
Vuokrat	96	91	94
Muut menot	75	58	44
Rahoituskulut	7	9	12
Korkokulut	7	9	12
Toimintapääoman lisäys/vähennys	151	83	260
Rahan käyttö yhteensä	1 996	2 004	2 079

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON KOKONAISTUOTOT JA –KULUT 2017
(sisältää pelastuslaitoksen)

TULOT	<i>1 000 €</i>	MENOT	<i>1 000 €</i>
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	26 256	Toimintakulut	25 026
Korkotuotot	0	Korkokulut	7
Muut rahoitustuotot	45	Muut rahoituskulut	0
Tulorahoituksen korjauserät			
- Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	-136		
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	126	Investointimenot	691
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	150		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Antolainasaamisten lisäys	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	73
		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	2 219
Kokonaistulot yhteensä	26 441	Kokonaismenot yhteensä	28 016

MAAKUNTAHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kuntalain mukaan maakuntahallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Maakuntahallitus esittää, että liiton vuoden 2017 tilikauden tulos 55 497,08 euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätilille. Edellisten tilikausien ylijäämiä on liitolla yhteensä 451 076,30 euroa. Pelastuslaitoksen tilikauden tulos 313 760,26 euroa kirjataan voitto- ja tappiotilille. Tilinpäätös 2017 osoittaa ylijäämää yhteensä 369 257,34 euroa.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2017

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuuston kokouksia pidettiin toimintavuonna kolme ja niissä käsiteltiin yhteensä 39 asiaa.

Kevätkokous pidettiin 19.6.2017.

Kokouksessa maakuntavaltuusto mm:

- hyväksyi vuoden 2016 tilinpäätöksen
- asetti pelastuslaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2017
- hyväksyi hallintosäännön.

Uusi valtuusto kokoontui 11.9.2017.

Kokouksessa maakuntavaltuusto mm:

- valitsi maakuntahallituksen ja tarkastuslautakunnan.

Syyskokous pidettiin 27.11.2017.

Kokouksessa maakuntavaltuusto mm:

- hyväksyi toiminta- ja taloussuunnitelman 2018-2020 ja talousarvion 2018
- hyväksyi maakuntastrategian ja -ohjelman 2018-2021

Toimintavuonna järjestettiin kaksi maakuntavaltuuston poliittisten ryhmien puheenjohtajien neuvottelua, joissa käsiteltiin maakuntavaltuuston kokouksiin tulevia asioita.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus kokoontui toimintavuoden aikana 10 kertaa ja käsitteli yhteensä 167 asiaa.

Maakuntahallitus on valmistellut kaikki maakuntavaltuuston käsittelemät asiat.

Lukumääräisesti suurin osa maakuntahallituksen päätöksistä on EU- ja maakunnan kehittämisrahapäätöksiä sekä aluesuunnittelua ja koskevia lausuntoja.

Tarkastuslautakunta

Lautakunta kokoontui toimintavuoden aikana 8 kertaa.

Tarkastuslautakunta on laatinut oman toimintasuunnitelmansa, jonka pohjalta se on työskennellyt. Maakuntavaltuustolle antamassaan arviointikertomuksessa lautakunta arvioi, miten maakuntavaltuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

VARSINAINEN TOIMINTA

YDINTEHTÄVÄT JA KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

Johto, hallinto- ja tukipalvelut	Aluesuunnittelu ja tutkimustoiminta	Aluekehitys ja edunvalvonta
Liiton luottamushenkilö-, yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä vastaaminen.	Maakuntakaavan laatiminen, ajan tasalla pito ja kehittäminen, toteuttamisen edistäminen sekä maakunnan nykytilan ja kehityksen seuranta. Työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointi. Liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen, ajan tasalla pito ja edistäminen. Laajojen luonnonvarastrategioiden laatiminen.	Maakunnan pitkän tähtäimen kehittämissuunnitelmien linjausten ja tavoitteiden valmistelu (ml. maakuntasuunnitelma). Valtuustokauden strategisten tavoitteiden valmistelu. Yleinen maakunnan kehittäminen, kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta, maakuntien välinen yhteistyö, kuntayhteistyö, viestintä, Euroopan rakennerahaston toimeenpano.
Oikeaan aikaan ja laadulla toteutetut prosessit luottamushenkilöille ja henkilöstölle. Taloushallinnon budjettikurin säilyminen.	Ajan tasalla oleva lainvoimainen maakuntakaava ja liikennejärjestelmäsuunnitelma. Keskeisillä muuttujilla kuvattu maakunnan tila ja kehitys.	Maakunnassa hyvinvointia ja elinvoimaa edistävien kärkihankkeiden edistäminen hanketoiminnalla ja edunvalvonnassa.

LAKISÄÄTEISET TEHTÄVÄT

Toiminnalliset tavoitteet 2017-2019	Toimenpiteet 2017	Mittarit	Toteutuminen
Maakuntasuunnitelman uudistaminen	- Käynnistetään maakuntasuunnitelman laadinta	- Osallistumissuunnitelma on laadittu	- On laadittu ja hyväksytty
Maakuntaohjelman laadinta	- Käynnistetään maakuntaohjelman laadinta	- Osallistumissuunnitelma on laadittu	- On laadittu ja hyväksytty
Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma	- Muunnetaan toimeenpanosuunnitelmaa taksittain maakuntabudjettiin suuntaan sopivassa määrin	- Toimeenpanosuunnitelma on päivitetty	- On osittain tarkasteltu osana maakuntaohjelmaa
	- Laaditaan vuosien 2018-2019 toimeenpanosuunnitelma ja osallistutaan ELY-keskusten tulosneuvotteluihin	- Toimeenpanosuunnitelma on päivitetty	- On päivitetty osittain, mm. rr-taulukot
Rakennerahasto-ohjelman toteuttaminen	- Toteutetaan rakennerahasto-ohjelmaa yhdessä Etelä-Suomen maakuntien kanssa (UL) - Tulevaan ohjelmakautteen varautuminen	- Yhteinen ylimaakunnallinen ja maakunnan oma painopistehaku on toteutettu (2017) ja 2018 rahojen ideahaku aloitettu	- Toteutunut täysin toimenpidesuunnitelmien 2017 ja mittareiden mukaisesti.
Edistetään kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä, tehdään edunvalvontatyötä ja kansainvälisiä asioita	- Tarkastellaan maakuntauudistuksen mukaisen yhteistoiminta-alueen yhteistyömuotoja	- Pidetään maakuntahallitusten yhteiskokous ja kansainvälistetään YTA-työtä	- YTA-yhteistyö toteutettiin vuonna 2017 järjestämällä ”Etelä-Suomi ja arktinen yhteistyö” –konferenssi 12.10.2017.
	- Edunvalvontatyötä tehdään kansanedustajien, kuntien ja keskuskaupunki Lahden kanssa	- Pidetään kansanedustajien kuukausikokoukset valituista teemoista ja kuntajohtajakokoukset	- Kansanedustajakokouksia on pidetty suunnitelman mukaisesti - Kuntajohtajat kokoukset säännöllisesti kuukausittain
	- Tehdään kansainvälistä maakuntalähtöistä vaikuttamistyötä ja hankkeita	- Osallistuttu CPMR:n järjestämiin kokouksiin ja Helsinki EU Officen ohjaukseen. Vaikutettu uuden rakennerahastokauden 2020+ valmisteluun CPMR:n hallitustyöskentelyn ja Helsinki EU Officen kautta. Tuettu kumppanuuksien syntymistä EU:n Itämeri-strategian prioriteeteissa kuten biotalous, matkailu ja kulttuuri.	- Osallistuttu aktiivisesti CPMR:n ja sen Itämeri-komission työskentelyyn CPMR:n hallituksessa ja työryhmissä - Osallistuttu aktiivisesti Helsinki EU Officen ohjaukseen - Vaikutettu uuden rakennerahastokauden 2020+ valmisteluun CPMR:n hallitustyöskentelyn ja Helsinki EU Officen kautta

			<ul style="list-style-type: none"> - Tuettu kumppanuuksien syntymistä EU:n Itämeri-strategian prioriteeteissa kuten biotalous, matkailu ja kulttuuri
Ajan tasalla oleva lainvoimainen maakuntakaava	<ul style="list-style-type: none"> - Maakuntakaavan saattaminen lainvoimaiseksi - Listataan ajantasaisuuden arviointia varten esille nousevia asioita (toimenpiteet yhteenvedosta ja valitusten johdosta, lakimuutokset, yms.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ilmoitettu kaavan hyväksymisestä (MRL § 67) - Kuulutettu voimaan tulosta (MRA § 93) - Kaava-aineistot toimitettu (mra § 94) - Annettu vastineet valituksiin HO ja KHO - Asiakirjojen arkistointi - Laki paikkatietoinfrastruktuurista : kaava-aineistot toimitettu 	<ul style="list-style-type: none"> - Ilmoitettu hyväksymisestä 9.12.2016 - 23.2.2017 lausunto valituksista Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle (HHO) - Kuulutukset voimaan tulosta annettu 10.3.2017 alkaen - HHO:n välipäätös saatu 8.5.2017 - Arkistointi ja kaava-aineiston toimitus kesken, koska HHO:n lopullinen päätös valituksista siirtyi vuodelle 2018 - Listaus ajantasaisuuden arviointia varten käynnistetty
	<ul style="list-style-type: none"> - Laaditaan maakuntakaavan seurantaraportti osaksi yleistä seurantaa - Seurannan internet-sivujen laajentaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Maakuntakaavan seuranta esitelty maakuntavaltuustolle ja julkaistu nettisivuilla 	<ul style="list-style-type: none"> - Seuranta esitelty 19.6.2017 valtuustolle - Nettisivut julkaistu: http://www.paijat-hame.fi/tietoa-maakunnasta/maakunnan_kehitys/ - Lisättiin väestö-, työ- ja liikenneteemojen seurantasivältöjä
	<ul style="list-style-type: none"> - Annetaan aluesuunnittelun ja tutkimuksen toimintaan liittyvät lausunnot (kuntien, alueviranomaisten ja muiden esim. lainsäädäntö) ja viranomaisneuvottelut 	<ul style="list-style-type: none"> - Lausunnot on annettu määräajassa - Liiton toiminnallisten tavoitteiden mukaiset asiat on otettu esiin lausunnoissa ja viranomaisneuvotteluissa 	<ul style="list-style-type: none"> - Lausunnot on annettu määräajassa - Liiton toiminnalliset tavoitteet nostettu sopivissa yhteyksissä esiin
Ajan tasalla oleva liikennejärjestelmäsuunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> - Liikennejärjestelmätyöryhmätyö toimintasuunnitelman mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimintaympäristön ja liikennejärjestelmän tilaselvitys sovitettu osaksi liiton seurantaa 	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutunut
	<ul style="list-style-type: none"> - Lisäotannan raportointi 	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilöliikennetutkimuksen tiedot käytössä 	<ul style="list-style-type: none"> - Raportit ja data käytettävissä keväällä 2018
Työvoima ja koulutustarpeiden ennakointi	<ul style="list-style-type: none"> - Työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointityön uudistaminen (uudet yhteistyömuodot ja kohteet) ja ennakkoinnin koordinointi 	<ul style="list-style-type: none"> - Työvoimaennuste on päivitetty - Osallistuttu valtakunnalliseen aikuiskoulutuksen ennakointihankkeeseen 	<ul style="list-style-type: none"> - Työvoimaennuste siirrettiin vuodelle 2018 - Dynamo-hankkeen aluepilotti (hyvinvointilogistiikka, LAMK) valmistui
Laajat luonnonvaroihin liittyvät strategiat	<ul style="list-style-type: none"> - Käynnistetään yhteistyö kaupunkiseudun luonnonvaraterminaalien vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen vertailemiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> - Yhden tai useamman terminaali-alueen tarkempi suunnittelu on käynnistynyt 	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitelmia YVA-menettelyn ja vaihemaakuntakaavan käynnistämiseksi tehty
	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelut laajan luonnonvarastrategian käynnistämisestä YTA-alueen kesken 	<ul style="list-style-type: none"> - Päätökset käynnistämisestä syntyneet tai jätetty odottamaan 	<ul style="list-style-type: none"> - On jätetty odottamaan

STRATEGISET TAVOITTEET

STRATEGISET TAVOITTEET	Toiminnalliset tavoitteet 2017-2019	Toimenpiteet 2017	Mittarit	Toteutuminen
Kehittyvillä markkinoilla osajana	<p>Päijät-Hämeen liitto tukee entistä rohkeampia avauksia vientimarkkinoiden kasvattamiseksi.</p> <p>Maakunnassa kehitetään koulutusta ja tutkimusta, viedään osaamista ja lisätään tutkija-, opettaja ja virkamiesvaihtoa.</p> <p>Viennin edellytykset turvataan kehittämällä liikennejärjestelmää ja logistiikkaa. Erityistä huomiota kiinnitetään Päijät-Hämeen yhteyksiin Etelä-Suomen satamiin, Helsinki-Vantaan lentokentälle ja Venäjälle.</p> <p>Ensisijaisesti annetaan huomioita Kiinalle ja Intialle, joiden kasvavat markkinat tarjoavat valtavat mahdollisuudet eri toimialoille.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Edunvalvonnan korostaminen kehittyvien markkinoiden osalta - Kiinan vientiin laaditaan maakunnassa linjaukset yhteistyössä toimijoiden kanssa - Kansainvälistä viennin edistämistä tuetaan ja tehdään yhdessä sidosryhmien kanssa - Edistetään kasvu- ja kehittämiskäytäviä ja -vyöhykkeitä sekä Tallinna-tunnelia eri foorumeiden kautta - Määritellään suhde arktiseen strategiaan (Barentsin alue ja Murmansk) - Nostavan logistiikka-alueen kehittämiseksi tehdään yhteistyötä maakunnan sidosryhmien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Kv. vienninedistämistoimenpiteiden määrä 3 kpl - Kyselytulos liiton tuesta alueen osaamisen lisäämisessä (sidosryhmäkysely), jossa yht. arvosana väh.3,5/5 - Osallistuttu Pohjoinen kasvuvyöhyke – hankkeen toteutukseen - Kaupunkiseudun ”MALPE”-ryhmässä viety asiaa yhdessä eteenpäin 	<ul style="list-style-type: none"> - Tuettu hankkeita mm. Japanin, Kiinan ja Venäjän markkinoille - Kyselyä ei ole toteutettu - On osallistuttu - PKV-hankkeen toteutukseen osallistuttu
Venäjän ja Pietarin potentiaali	<p>Päijät-Häme tekee yhteistyötä Pietarin alueen lisäksi mm. Hanti-Mansian kanssa. Yhteistyö konkretisoituu vienti- ja matkailuhankkeissa.</p> <p>Salpausselän maankäyttö-, logistiikka- ja osaamisvyöhyke tiivistää yhteistyötä.</p> <p>Päijät-Hämeen liitto aktivoi toimijoita Kymenlaakson kanssa entistä tiiviimpään Venäjä-yhteistyöhön.</p> <p>Kansainvälisiä (sis. Venäjä) matkailijoita pyritään palvelemaan paremmin maakunnan majoitus-, ravitsemus- ja hyvinvointiyriytysten kansainvälisyyttä ja palvelukonsepteja kehittämällä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tehdään yhteistyötä sidosryhmien kanssa Venäjän teemasta ja jatketaan yhteistyötä Hanti-Mansian kanssa - Rahoituksella tuetaan Venäjän suunnan hankkeita maakunnassa mm. matkailun osalta - Tuetaan hankkeita, joissa edistetään kielitaitoa, palveluiden laatua ja tarjonnan monipuolisuutta yrityksissä 	<ul style="list-style-type: none"> - Hanti-Mansian yhteistyössä toteutuneet kaupungit, x kpl - Tehty yhteishanke Kymenlaakson kanssa jostain 7.9.2015 sovitusta painopistealueesta - Maakunnassa on toteutettu rajaohjelmaan (ENI) liittyviä kehittämishankkeita - Rahoitettu kansainvälistymistä edistäviä hankkeita 	<ul style="list-style-type: none"> - Hanti-Mansian yhteistyö on hiipunut - On edistetty VT12 Lahti-Kouvola kehittämistä - Maakunnan toimijoita on kannustettu hakemaan rahoitusta ENI CBC –ohjelmasta sähköisissä kanavissa ja rahoitusinfoissa. - On rahoitettu useita valmisteluhankkeita ja viennin edistämishankkeita
Vapaa-ajan- ja hyvinvointiliiketoimintaa	<p>Päijät-Hämmäläistä vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluiden malleja kehitetään edelleen maakunnan oman väen, mutta myös vierailijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi.</p> <p>Kestävän matkailun sisällöt ja visiointi on osa Päijät-</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liitto tukee ja rahoittaa teeman mukaisia hankkeita - Hankkeistetaan vapaa-ajan reitistökehittäminen - Jalkautetaan palvelutori-hanke 	<ul style="list-style-type: none"> - Hankkeita rahoitettu 500 ke:lla - Reitistökehittäminen käynnistetty 2017 loppuun mennessä käyttäjätutkimuksella 	<ul style="list-style-type: none"> - Rahoitettu Lahti Regionin elämys-hankkeita ja LAMK:n hyvinvointi-hankkeita - Toteutetaan maaseutuohjelman rahoittamalla reitistöhankeella, käyttäjätutkimusta ei

	Hämeen liiton yhteistyötä.		- Palvelutori käyttöön otettu vuoden 2017 aikana	- ole tehty On toteutunut
Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen	Päijät-Hämeen liitto painottaa omissa toimissaan ja alueen kehittämisessä resurssitehokkuutta, jolla säästetään luonnonvaroja. Edistetään maakuntakaavalla luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä. Tehdään ylimaakunnallista yhteistyötä luonnonvarojen kestävä käytön edistämiseksi.	- Kiertotaloushankkeita rahoitetaan ja niihin liittyvää (yli)maakunnallista yhteistyötä edistetään - Kiertotalous nostetaan Itämerikomission agendalle ja edelleen projekteihin - Edistetään maakuntakaavan mukaisten luonnonvarojen alueiden toteuttamista lausunnoilla ja viranomaisneuvotteluissa	- Kiertotaloushankkeita tuettu 500 ke:lla - Toteutettu INTERREG-ohjelmissa läpimenneitä projekteja. Kiertotalous nostettu CPMR:n agendalle	- Kiertoliikehanke tehnyt kiertotalouden tiekartan - Päijät-Hämeen liitto partnerina BIOREGIO ja TANIA – projekteissa (Interreg Europe) ja LARS-projektissa (Interreg Baltic Sea Region). - Kiertotalous on nostettu CPMR:n Itämeri-komission agendalle.
Sosiaalinen osallisuus	Päijät-Hämeen liitto tukee osaltaan alueen hyvinvointia edistäviä hankkeita.	- Johdetaan kehittämissuunnitelman uuden sähköisen palvelun, ePalvelutorin käyttöönottamiseksi - Suomi100 – juhluvuoden toteutus yhteistyössä kansallisten ja maakunnallisten toimijoiden kanssa	- Hyvinvointipalveluiden sosiaalisen markkinoinnin vastuu siirretty eteenpäin hankkeen päättyessä - Maakunnan toinen hankehaku toteutettu, myönnetty avustukset maksettu ja raportoitu VNK:n ohjeiden mukaisesti	- Toteutunut - Toinen hankehaku toteutettiin keuhällä, kaikki avustukset maksettu. Väliraportti tehty, loppuraportti vuonna 2018
Elinvoima	Maakuntaliiton päätehtävä on edistää maakunnan elinvoimaa, jotta maakunta pärjää globaalissa kilpailussa. Maakunnassa parannetaan alueosaamista ja analysoidaan eri alueiden kehittämisedellytykset Maakuntakaava edistää maakunnan elinvoimasta aluesuunnittelupolitiikkaa ja maakuntaohjelmaa määrittelee hankkeita elinvoimaa lisääviksi toimenpiteiksi.	- Kehitetään aluetta elinkeinostrategian mukaisesti - Kohdennetaan AIKO-rahoitusta strategiakärkien lisäksi uusiin rokkeisiin päijät-hämeiläisiin avauksiin - Täsmennetään älykkään erikoistumisen strategia suhteessa elinkeinostrategiaan ja ERM-toimiin (2016->2017 jos LARS) - Käynnistetään Päijät-Hämeen osahanke Life IP Climate – hankkeen osana - Parannetaan näkyvyyttä ja tiedottamista - Tuetaan lähiruuan tunnettuuden lisäämistä	- Makeralla tuetaan uudenlaisia kuntakohtaisia kokeiluja, jotka edistävät mm. elinkeinorakenteen uusiutumista - Valinnanvapauden idean ylläpitäminen itsehallintoalueiden valmistelussa - Älykkään erikoistumisen strategia suhteutettu uuteen elinkeinostrategiaan ja täsmennetty (2016->2017 jos LARS) - Laadittu hakuasiakirjat Päijät-Hämeen osahanke Life IP Climate – hankkeeseen - Kyselytulos liiton tuesta alueen elinvoiman lisäämisessä (sidosryhmäkysely). jossa yht. arvosana väh.3,5/5	- On myönnetty useille hankkeille makera- ja AIKO-rahoitusta - On oltu valmistelussa mukana - On tehty osana maakuntaohjelman laadintaa - On laadittu hakuasiakirjat mutta uusitaan v. 2018 - On osittain kysytty maakuntaohjelman laadinnan yhteydessä

<p>Toiminnan tehokkuus</p>	<p>Toiminta järjestetään jäsenkunnille tehokkaasti. Koska liiton resurssit eivät lisäänty, toimintaa täytyy kehittää toimiston prosesseja ja toimenkuvia uudistamalla.</p> <p>Henkilöstön osaamista kehitetään ja kohdennetaan liiton tarpeiden ja palvelutehtävien mukaisesti.</p> <p>Päijät-Hämeen liitto johtaa maakuntauudistustyötä. Liiton koolle kutsuma valmisteluryhmä koordinoi tiedon keräämistä kevään aikana. Kerätty tieto analysoidaan ja annetaan heinäkuussa aloittavalle välikaishallinnolle.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinoidaan keskeisten tehtävien työnjakoa muiden organisaatioiden kanssa, esimerkiksi edunvalvonnassa ja verkostoitumisesta yli rajojen - Jokainen kehittää omaa osaamistaan ja ajankäyttöään proaktiivisesti - Parannetaan sisäistä tiedottamista keskeisen tiedon jakamiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi - Henkilöstön osaamista kehitetään ja kohdennetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti - Jaetaan uusia tehokkaita havaittuja toimintatapoja (sis. sähköiset työkalut) - Tiedonhallintaa kehitetään - Tehdään työtyytyväisyyskysely 	<ul style="list-style-type: none"> - Kustannukset euro per asukas ja verrattu verrokkimaakuntiin - Tehty sidosryhmille toiminnan laatua mittaava kysely - Kehityskeskustelussa sovittu koulutus on toteutunut - Kuntakierroksella määritelty tarkasti tehtävät ja kustannukset - Tehty työtyytyväisyyskysely vuoden 2017 aikana - Talouden seuranta ja raportointi 3 krt/v 	<ul style="list-style-type: none"> - Kustannukset euroa/asukas suoritettu - Kyselyä ei ole tehty - Sovitut koulutukset toteutuneet - Kuntakierrosta ei ole tehty - Työtyytyväisyyskyselyä ei suoritettu - Taloutta seurattu 3 krt/v ja raportoitu hallitukselle
-----------------------------------	---	--	--	---

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO 2017 (ei sisällä pelastuslaitosta)

	TA 2017	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot/tulot				
Myyntituotot	140 000	140 355	-355	100,3
Tuet ja avustukset	3 000	12 859	-9 859	428,6
Muut toimintatuotot	0	115	-115	
Toimintatuotot/tulot	143 000	153 329	-10 329	107,2
Toimintakulut/menot				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-70 000	-62 060	-7 940	88,7
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 000	-3 308	-692	82,7
Muut henkilösivukulut	-1 000	-201	-799	20,1
Henkilösivukulut	-5 000	-3 509	-1 491	70,2
Henkilöstökulut	-75 000	-65 568	-9 432	87,4
Palveluiden ostot	-50 000	-31 816	-18 184	63,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 000	-3 920	920	130,7
Avustukset	0	-2 500	2 500	
Muut toimintakulut	-15 000	-39 054	24 054	260,4
Toimintakulut/menot	-143 000	-142 857	-143	99,9
TOIMINTAKATE	0	10 471	-10 471	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	10 471	-10 471	

VARSINAINEN TOIMINTA 2017
(ei sisällä pelastuslaitosta)

VARSINAINEN TOIMINTA

	TA 2017	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot/tulot				
Myyntituotot	1 816 600	1 831 682	-15 082	100,8
Tuet ja avustukset	10 000	6 487	3 513	64,9
Muut toimintatuotot	0	2 640	-2 640	
Toimintatuotot/tulot	1 826 600	1 840 809	-14 209	100,8
Toimintakulut/menot				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 017 000	-932 368	-84 632	91,7
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-260 000	-219 208	-40 792	84,3
Muut henkilösivukulut	-58 000	-38 220	-19 780	65,9
Henkilösivukulut	-318 000	-257 428	-60 572	81,0
Henkilöstökulut	-1 335 000	-1 189 795	-145 205	89,1
Palveluiden ostot	-292 500	-344 914	52 414	117,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44 000	-30 260	-13 740	68,8
Muut toimintakulut	-122 000	-129 706	7 706	106,3
Toimintakulut/menot	-1 793 500	-1 694 676	-98 824	94,5
TOIMINTAKATE	33 100	146 132	-113 032	441,5
Poistot ja arvonalentumiset	-55 000	-54 685	-315	99,4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-21 900	91 447	-113 347	-417,6

KUNTAYHTEISTYÖ JA PROJEKTIT 2017
(ei sisällä pelastuslaitosta)

	TA 2017	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot/tulot				
Myyntituotot	100 000	100 836	-836	100,8
Tuet ja avustukset	0	456 137	-456 137	
Muut toimintatuotot	0	30 000		
Toimintatuotot/tulot	100 000	586 973	-486 973	587,0
Toimintakulut/menot				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	0	-173 087	173 087	
Henkilösivukulut	0			
Eläkekulut	0	-29 511	29 511	
Muut henkilösivukulut	0	-7 621	7 621	
Henkilösivukulut	0	-37 132	37 132	
Henkilöstökulut	0	-210 219	210 219	
Palveluiden ostot	-100 000	-289 660	189 660	289,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-11 278	11 278	
Avustukset	0	-110 040	110 040	
Muut toimintakulut	0	-6 627	6 627	
Toimintakulut/menot	-100 000	-627 824	527 824	627,8
TOIMINTAKATE	0	-40 851	40 851	
TILIKAUDEN TULOS	0	-40 851	40 851	

TUOSLASKELMA 2017
(ei sisällä pelastuslaitosta)

	TA 2017	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT/TULOT				
Myyntituotot	2 056 600	2 072 872	-16 272	100,8
Tuet ja avustukset	13 000	475 483	-462 483	3 657,6
Muut toimintatuotot	0	32 755	-32 755	
TOIMINTATUOTOT/TULOT YHT.	2 069 600	2 581 110	-511 510	124,7
TOIMINTAKULUT/MENOT				
HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	-1 087 000	-1 167 514	80 514	107,4
HENKILÖSIVUKULUT				
Eläkekulut	-264 000	-252 027	-11 973	95,5
Muut henkilösivukulut	-59 000	-46 042	-12 958	78,0
Henkilösivukulut	-323 000	-298 069	-24 931	92,3
HENKILÖSTÖKULUT	-1 410 000	-1 465 582	55 582	103,9
PALVELUJEN OSTOT	-442 500	-666 389	223 889	150,6
AINEET TARVIKKEET JA TAVARAT	-47 000	-45 459	-1 541	96,7
AVUSTUKSET	0	-112 540		
MUUT TOIMINTAKULUT	-137 000	-175 387	38 387	128,0
TOIMINTAKULUT/MENOT	-2 036 500	-2 465 358	428 858	121,1
TOIMINTAKATE	33 100	115 752	-82 652	349,7
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Korkotuotot	1 000	0	1 000	0,0
Muut rahoitustuotot	0	1 384	-1 384	
Korkokulut	-17 000	-6 809	-10 191	40,1
Muut rahoituskulut	0	-145		
RAHOITUSTUOTOT- JA KULUT	-16 000,00	-5 570	-10 430	34,8
VUOSIKATE	17 100	110 183	-93 083	644,3
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
Suunnitelman mukaiset poistot	-55 000	-54 685	-315	99,4
TILIKAUDEN TULOS	-37 900	55 497	-93 397	-146,4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-37 900	55 497	-93 397	-146,4

TULOSLASKELMA 2017

	Päijät-Hämeen liitto	Päijät-Hämeen pelastuslaitos	Yhteensä
TOIMINTATUOTOT/TULOT			
Myyntituotot	2 072 872,44	23 530 797,16	25 603 669,60
Maksutuotot	0,00	0,00	0,00
Tuet ja avustukset	475 482,71	0,00	475 482,71
Muut toimintatuotot	32 755,20	143 678,10	176 433,30
TOIMINTATUOTOT/TULOT YHT.	2 581 110,35	23 674 475,26	26 255 585,61
TOIMINTAKULUT/MENOT			
HENKILÖSTÖKULUT			
Palkat ja palkkiot	-1 167 513,78	-11 914 271,51	-13 081 785,29
HENKILÖSIVUKULUT			
Eläkekulut	-252 027,01	-2 173 840,16	-2 425 867,17
Muut henkilösivukulut	-46 041,66	-687 520,07	-733 561,73
Henkilösivukulut	-298 068,67	-2 861 360,23	-3 159 428,90
HENKILÖSTÖKULUT	-1 465 582,45	-14 775 631,74	-16 241 214,19
PALVELUJEN OSTOT	-666 389,43	-1 988 376,19	-2 654 765,62
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-45 458,83	-1 045 970,50	-1 091 429,33
AVUSTUKSET	-112 540,00	-51 150,00	-163 690,00
MUUT TOIMINTAKULUT	-175 387,15	-4 699 068,47	-4 874 455,62
TOIMINTAKULUT/MENOT	-2 465 357,86	-22 560 196,90	-25 025 554,76
TOIMINTAKATE	115 752,49	1 114 278,36	1 230 030,85
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			
Korkotuotot	0,00	0,04	0,04
Muut rahoitustuotot	1 384,14	43 211,85	44 595,99
Korkokulut	-6 808,77	0,00	-6 808,77
Muut rahoituskulut	-145,31	-249,56	-394,87
RAHOITUSTUOTOT- JA KULUT	-5 569,94	42 962,33	37 392,39
VUOSIKATE	110 182,55	1 157 240,69	1 267 423,24
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
Suunnitelman mukaiset poistot	-54 685,47	-843 480,43	-898 165,90
TILIKAUDEN TULOS	55 497,08	313 760,26	369 257,34
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	55 497,08	313 760,26	369 257,34

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON TULOSLASKELMAVERTAILU 2017
(sisältää pelastuslaitoksen)

	2017	2016
TOIMINTATUOTOT/TULOT		
Myyntituotot	25 603 669,60	26 384 765,77
Maksutuotot	0,00	1,75
Tuet ja avustukset	475 482,71	308 728,28
Muut toimintatuotot	176 433,30	93 845,75
TOIMINTATUOTOT/TULOT YHT.	26 255 585,61	26 787 341,55
TOIMINTAKULUT/MENOT		
HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	-13 081 785,29	-13 984 110,34
HENKILÖSIVUKULUT		
Eläkekulut	-2 425 867,17	-2 595 549,14
Muut henkilösivukulut	-733 561,73	-992 515,60
Henkilösivukulut	-3 159 428,90	-3 588 064,74
HENKILÖSTÖKULUT	-16 241 214,19	-17 572 175,08
PALVELUJEN OSTOT	-2 654 765,62	-2 536 377,15
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 091 429,33	-1 361 493,98
AVUSTUKSET	-163 690,00	-1 100,00
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 874 455,62	-4 470 759,85
TOIMINTAKULUT/MENOT	-25 025 554,76	-25 941 906,06
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	1 230 030,85	845 435,49
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korkotuotot	0,04	0,00
Muut rahoitustuotot	44 595,99	37 883,36
Korkokulut	-6 808,77	-9 714,39
Muut rahoituskulut	-394,87	-25 687,98
RAHOITUSTUOTOT- JA KULUT	37 392,39	2 480,99
VUOSIKATE	1 267 423,24	847 916,48
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-898 165,90	-939 545,03
TILIKAUDEN TULOS	369 257,34	-91 628,55
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	369 257,34	-91 628,55

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 2017
(sisältää pelastuslaitoksen)

	2017	2016
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	26 256	26 787
Toimintakulut	-25 026	-25 942
Toimintakate	1 230	845
Rahoitustuotot ja -kulut	37	2
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	45	38
Korkokulut	-7	-10
Muut rahoituskulut	0	-26
Vuosikate	1 267	848
Poistot ja arvonalentumiset	-898	-940
Tilikauden tulos	369	-92
Tilikauden alijäämä (ylijäämä)	369	-92
 TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	104,9 %	103,3 %
Vuosikate/Poistot, %	141,1 %	90,2 %

RAHOITUSLASKELMA 2017

	Päijät-Hämeen liitto	Päijät-Hämeen pelastuslaitos	Yhteensä
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	110 182,55	1 157 240,69	1 267 423,24
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-136 379,39	-136 379,39
TULORAHOITUS YHTEENSÄ	110 182,55	1 020 861,30	1 131 043,85
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-164 488,00	-526 979,08	-691 467,08
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	126 354,39	126 354,39
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0,00	150 358,69	150 358,69
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-164 488,00	-250 266,00	-414 754,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-54 305,45	770 595,30	716 289,85
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-73 332,00	0,00	-73 332,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-73 332,00	0,00	-73 332,00
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			
	0,00	-2 218 646,82	-2 218 646,82
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET			
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutokset	-82 447,16	0,00	
Saamisten muutos	-12 441,22	35 139,73	22 698,51
Korottomien velkojen muutos	878 098,97	-138 130,71	739 968,26
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	783 210,59	-102 990,98	680 219,61
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	709 878,59	-2 321 637,80	-1 611 759,21
RAHAVARAT 31.12.			
RAHAVARAT 31.12.	1 241 558,60	2 247 640,07	3 489 198,67
RAHAVARAT 1.1.	585 985,46	3 798 682,57	4 384 668,03
RAHAVAROJEN MUUTOS	655 573,14	-1 551 042,50	-895 469,36

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 2017
(sisältää pelastuslaitoksen)

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 267	848
Tulorahoituksen korjauserät	-136	-91
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-691	-833
Rahoitusosuudet investointeihin	126	196
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	150	91
Toiminnan ja investointien rahavirta	716	211
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-73	-73
Oman pääoman muutokset	-2 219	-729
Muut maksuvalmiuden muutokset	680	-132
Rahoituksen rahavirta	-1 612	-935
Rahavarojen muutos	-895	-724
Rahavarat 31.12.	3 489	4 385
Rahavarat 1.1.	4 385	5 108
	-895	-724

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	2 404	1 599
Investointien tulorahoitus %	155,0	82,4
Lainanhoitokate	15,9	13,5
Kassan riittävyys pv	63,2	78,4

TASE 2017

(ei sisällä pelastuslaitosta)

VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	31.12.2017	31.12.2016
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	190 825,66	245 511,13
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	190 825,66	245 511,13
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	524 058,84	359 570,84
Sijoitukset yhteensä	524 058,84	359 570,84
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	714 884,50	605 081,97
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	1 570 878,86	1 498 867,02
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	1 570 878,86	1 498 867,02
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	24 708,53	10 949,29
Muut saamiset	144 480,28	142 014,96
Siirtosaamiset	1 355,24	5 138,58
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	170 544,05	158 102,83
Rahat ja pankkisaamiset	1 241 558,60	585 985,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 412 102,65	744 088,29
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 697 866,01	2 848 037,28

TASE 2017

(ei sisällä pelastuslaitosta)

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	213 855,20	213 855,20
Edellisen tilikausien yli-/alijäämä	451 076,30	621 342,19
Tilikauden yli-/alijäämä	55 497,08	-170 265,89
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	720 428,58	664 931,50
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	1 488 431,70	1 498 867,02
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	1 488 431,70	1 498 867,02
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rah. - ja vak.laitoksilta	106 684,00	160 016,00
Pitkäaikainen	106 684,00	160 016,00
Lyhytaikainen		
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	53 332,00	73 332,00
Ostovelat	214 580,29	144 610,03
Muut velat	32 905,25	385,68
Siirtovelat	1 081 504,19	305 895,05
Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	1 382 321,73	524 222,76
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 489 005,73	684 238,76
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 697 866,01	2 848 037,28

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON TASEVERTAILU 2017
(sisältää pelastuslaitoksen)

VASTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	31.12.2017	31.12.2016
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	190 825,66	245 511,13
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	190 825,66	245 511,13
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	2 497 572,20	3 177 188,47
Ennakkomaksu ja kesk.eräiset hank.	352 255,47	129 474,24
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 849 827,67	3 306 662,71
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	524 058,84	359 570,84
Sijoitukset yhteensä	524 058,84	359 570,84
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 564 712,17	3 911 744,68
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	1 570 878,86	1 498 867,02
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	1 570 878,86	1 498 867,02
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	113 635,69	390 182,75
Muut saamiset	506 418,67	496 917,32
Siirtosaamiset	276 646,74	32 299,54
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	896 701,10	919 399,61
Rahoitusarvopaperit		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	980 000,00	1 355 000,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	980 000,00	1 355 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	2 509 198,67	3 029 668,03
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	4 385 899,77	5 304 067,64
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 521 490,80	10 714 679,34

	31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	213 855,20	213 855,20
Edellisen tilikausien yli-/alijäämä	2 686 359,22	4 996 635,59
Tilikauden yli-/alijäämä	369 257,34	-91 629,55
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 269 471,76	5 118 861,24
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	1 488 431,70	1 498 867,02
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	1 488 431,70	1 498 867,02
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rah. - ja vak.laitoksilta	106 684,00	160 016,00
Pitkäaikainen	106 684,00	160 016,00
Lyhytaikainen		
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	53 332,00	73 332,00
Ostovelat	957 693,97	1 087 476,18
Muut velat	294 909,57	280 199,46
Siirtovelat	3 350 967,80	2 495 927,44
Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	4 656 903,34	3 936 935,08
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	4 763 587,34	4 096 951,08
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 521 490,80	10 714 679,34

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT 2017
(sisältää pelastuslaitoksen)

	2017	2016		2017	2016
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 565	3 912	A OMA PÄÄOMA	3 269	5 119
I Aineettomat hyödykkeet	191	246	I Peruspääoma	214	214
Muut pitkävaikutteiset menot	191	246	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	2 686	4 997
II Aineelliset hyödykkeet	2 850	3 307	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	369	-92
Koneet ja kalusto	2 498	3 177	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 488	1 499
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	352	129	Valtion toimeksiannot	1 488	1 499
III Sijoitukset	524	360	E VIERAS PÄÄOMA	4 764	4 097
Osakkeet ja osuudet	524	360	I Pitkäaikainen	107	160
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 571	1 499	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	107	160
Valtion toimeksiannot	1 571	1 499	II Lyhytaikainen	4 667	3 937
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 386	5 304	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	53	73
II Saamiset	897	919	Ostovelat	958	1 087
Lyhytaikaiset saamiset	897	919	Muut lyhytaikaiset velat	295	280
Myyntisaamiset	114	390	Siirtovelat	3 351	2 496
Muut saamiset	506	497	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 521	10 715
Siirtosaamiset	277	32			
III Rahoitusomaisuusarvopaperit	980	1 355			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	980	1 355			
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 509	3 030			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 521	10 715			

TASEEN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Omavaraisuusaste, %	34,3	47,8
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	18,1	15,3
Velat ja vastuut käyttötuloista, %	20,7	
Kertynyt yli/alijäämä, 1 000 €	3 056	4 905
Lainakanta 31.12. 1 000 €	160	233
Lainasaamiset 31.12. 1 000 €	980	1 355

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankinta menoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenuun tai sitä alempaan arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimisen jälkeen 30.1.2018 ilmeni, että Tania-hankkeelle (kp 2540) oli hankkeen omaan EU-raportointi järjestelmään laskettu ajalta 7-12/2017 palkkasumma liian suurena, josta hankkeelle FlatRate 15% lasketaan. 3331-tilille Muut tuet ja avustukset EU kirjatut tulot Interreg-raha ja FlatRate sekä 3335-tilille Muut tuet ja avustukset Valtio kirjattu TEM vastinraha sekä hankkeelle kirjattu Saaminen tilillä 1802 (tosite 15065/31.12.2017), oikaistaan vuoden 2018 kirjanpitoon, kun hankkeen rahoittajalta saadaan suoritus.

Tilinpäätöksen laatimisen jälkeen 7.2.2018 ilmeni, että ICT-esivalmistelu hankkeeseen (kp 2550) liittyvä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän lasku 49.900,84 tositenumero 8000908 on puutteellisin selvityksin toimitettu hankkeelle ja se tullaan hyvittämään vuonna 2018 hankkeen kuluista. Lasku on tilinpäätöksessä 31.12.2017 tilillä 2546 La. Ostovelat Lahti konserni. Lasku on kirjattu Palveluiden ostoihin tilille 4345 Muut asiantuntijapalvelut, summa 40.242,61 alv 9.658,23 ja Valtiovarainministeriöltä (VM) 29.5.2017 saatu rahoitus on tuloutettu hankkeelle tilille 3335 Muut tuet ja avustukset Valtio. Tulo oikaistaan 3335-tililtä vuoden 2018 kirjanpidossa. ICT-esivalmistelu hankkeen vuoden 2017 aikana kertyneistä kustannuksista ja esivalmistelutyöhön liittyvästä saadusta rahoituksesta, projektitoimisto raportoi VM:lle 15.2.2018 mennessä.

Tilinpäätöksen laatimisen jälkeen 16.2.2018 ilmeni, että Suomi100 hankkeen (kp 2535) vuoden 2017 kirjanpidosta puuttuu vielä avustus Sysmän Suvisoiitto ry:lle. Avustus 1300€ on maksettu 27.2.2018 (tosite 8000127). Avustus on kirjattu vuoden 2018 kirjanpidossa 4740-tilille Muut avustukset yhteisöille ja 2632-tililtä tuloutettu hankkeelle Valtioneuvoston Kanslian avustusrahaa Suomi100 hankkeelle. Tilinpäätöksessä 22.2.2018 sovittiin tilintarkastaja Jorma Kesän kanssa, että viedään myös tilintarkastuspalkkio Suomi100 -hankkeen kuluksi.

Tilinpäätöksen tarkistuksen jälkeen 23.2.2018 ilmeni, että Makera-raham maksatus 50.000 € (tosite 101260/19.12.2017) ja Aiko-raham maksatus 32.447,16 € (tosite 101213/18.10.2017) on virheellisesti suoritettu liiton pankkitililtä, eikä hankkeiden omilta valtiovara-pankkitileiltä. Pankkitilien väliset korjaukset on tehty 28.2.2018 (tosite 101049).

Saldoselvityksistä löytyy näihin lisämateriaalia.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

TOIMINTATUOTOT

Tehtäväalue	2017	2016
Luottamushenkilöhallinto	153 328,85	143 688,77
Varsinainen toiminta	1 840 808,55	1 860 491,65
Kuntayhteistyö ja projektit	586 972,95	174 376,66
Pelastuslaitos	23 674 475,26	24 608 784,47
Yhteensä	26 255 585,61	26 787 341,55

Myyntituotot	25 603 669,60	26 384 765,77
Maksutuotot	0,00	1,75
Tuet ja avustukset	475 482,71	308 728,28
Muut toimintatuotot	176 433,30	93 845,75
Yhteensä	26 255 585,61	26 787 341,55

	2017	2016
Muiden palvelujen ostot	666 389,43	618 352,59
Pelastuslaitos	1 988 376,19	1 918 024,56
Yhteensä	2 654 765,62	2 536 377,15

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty 2.12.2005 § 41 vahvistamaa poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

Poistosuunnitelma

	Poisto aika	Sumu-poistotapa
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	3 vuotta	tasapoisto
Tutkimus- ja kehittämismenot	3 vuotta	tasapoisto
ATK-ohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Osakkeet		ei poistoa
Osakehuoneistojen peruskorjaukset	15 vuotta	tasapoisto
Muut	3 vuotta	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Hallintorakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Raskas ajoneuvokalusto	10 vuotta	tasapoisto
Kuljetusvälineet	5 vuotta	tasapoisto
ATK-laitteet	3 vuotta	tasapoisto
Muut laitteet ja kalustot	3 vuotta	tasapoisto

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

PYSYVÄT VASTAAVAT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET

Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkäv. menot
Poistamaton hankintameno 1.1.	245 511,13
Lisäykset tilikauden aikana	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00
Tilikauden poisto	-54 685,47
Poistamaton hankintameno 31.12.	190 825,66

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Muut osakkeet ja osuudet
Hankintameno 1.1.	359 570,84
Lisäykset	164 488,00
Vähennykset	0,00
Hankintameno 31.12.	524 058,84

SAAMISET

Lyhytaikaiset	2017	2016
Myyntisaamiset	24 708,53	10 949,29
Muut saamiset	144 480,28	142 014,96
EU-yksikkö/EAKR ja ESR	2 973,99	3 990,77
Projektisaamiset	48 803,59	50 000,00
Arvonlisäveron palautus verottajalta	42 966,95	30 639,76
Muut saamiset	49 735,75	57 384,43
Siirtosaamiset	1 355,24	5 138,58
Yhteensä	170 544,05	158 102,83

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	213 855,20	213 855,20
Peruspääoma 31.12.	213 855,20	213 855,20
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	451 076,30	621 342,19
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	451 076,30	621 342,19
Tilikauden yli-/alijäämä	55 497,08	-170 265,89
Oma pääoma yhteensä	720 428,58	664 931,50

Peruspääoman jakautuminen

	%	e
Asikkala	4,30	9 195,77
Hartola	1,94	4 148,79
Heinola	11,36	24 293,95
Hollola	11,32	24 208,41
Kärkölä	2,58	5 517,46
Lahti	56,44	120 699,87
Orimattila	7,57	16 188,84
Padasjoki	1,99	4 255,72
Sysmä	2,50	5 346,38
Yhteensä	100,00	213 855,20

VIERAS PÄÄOMA

5 VUODEN JA PIDEMMÄN AJAN KULUTTUA ERÄÄNTYVÄT LAINAT

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutusyhtiöiltä	0,00	0,00

Lyhytaikainen vieras pääoma	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 332,00	73 332,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	214 580,29	144 610,03
Muut velat	32 905,25	385,68
Siirtovelat	1 081 504,19	305 895,05
Yhteensä	1 382 321,73	524 222,76

SIIRTOVELKOJEN ERITTELY

Lyhytaikaiset siirtovelat	2017	2016
Korkojaksotukset	644,51	1 075,49
Palkkojen ja henkilöstökulujen jaksotukset	251 598,20	254 534,61
Projektien siirtovelat	829 261,48	50 284,95
Siirtovelat yhteensä	1 081 504,19	305 895,05

SIIRTOVELKOJEN ERITTELY

Lyhytaikaiset siirtovelat	2017	2016
Korkojaksotukset	644,51	1 075,49
Palkkojen ja henkilöstökulujen jaksotukset	251 598,20	254 534,61
Projektien siirtovelat	829 261,48	50 284,95
Siirtovelat yhteensä	1 081 504,19	305 895,05

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

VUOKRAVASTUUT

		2018		2019-2020	
Leasingvastuut	Päätymispäivä	Leasingvastuut	Muut vastuut	Leasingvastuut	
Danske Finance Oy					
1076636001	31.12.2020	iPad maakuntahallitus	2 575,00	3,72	5 150,00
1076636002	31.12.2020	iPad maakuntahallitus	241,36		482,72
983626001	31.12.2019	Minolta Konica	6 824,96	14,88	6 824,96
Yhteensä		monitoimilaitteet	9 641,32	18,60	12 457,68

Vuokravastuut

Lahden Seudun Maakuntatalo Oy

Hämeenkatu 9 LH32C 31.5.2018 5 060,00

Huoneisto sisäpiha Maku-projektitoimisto

Autopistokepaikat voimassa toistaiseksi 2 kpl 600,00

sisäpiha Hämeenkatu 9

Kiinteistöliitto Päijät-Häme ry (kellarikrs. Hämeenkatu 9)

Autotallipaikat 1.11.-17 alk. voimassa toistaiseksi 2 kpl 1 680,00

Lahden Pysäköinti Oy

Autotallipaikat 2 kpl

Maku- ja Sote-hanke 31.5.2018 saakka

Kortti 23/234 LM 2.2.2018 alk. - 31.5.2018 312,15

Kortti 23/776 AL 5.2.2018 alk. - 31.5.2018 304,35

Yhteensä

7 956,50

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJIEN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.	2017	2016
Vakinainen henkilökunta	18	19
josta osa-aikaisia		
Määräaikaiset	6	3
Sijaiset	1	1
Yhteensä	25	23

Henkilöstökulut

Päijät-Hämeen liitto	2017	2016
Rahapalkat (suoriteperusteiset)	1 175 177,45	1 150 768,57
Eläkekulut	252 027,01	270 793,05
Muut henkilösivukulut	46 041,66	67 137,87
Henkilöstökorvaukset	-7 663,67	-4 665,20
Yhteensä henkilöstökulut	1 465 582,45	1 484 034,29

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2017	2016
Keskusta	828,00	600,00
Kokoomus	2 906,50	3 228,00
Kristillisdemokraatit	90,00	
Perussuomalaiset	336,00	156,00
SDP	2 299,00	1 938,00
Vasemmistoliitto	144,00	48,00
Vihreät	212,00	96,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	6 815,50	6 066,00

Tilintarkastajan palkkiot

	2017	2016
BDO Auditor-yhtiöt		
Lakisääteinen tilintarkastus	5 870,50	7 679,00
Hankkeiden tilintarkastus	2 894,00	0,00
	8 764,50	7 679,00

Kunnan ja intressitahojen väliset olennaiset liiketoimet

Maakuntajohtajan kanssa on 19.3.2012 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus. Sopimuksen kohdan 3.6 Maakuntajohtajan virkasuhteen irtisanominen kuntalain 25 §:n perusteella mukaan Luottamuspulan vuoksi tapahtuva irtisanominen määräytyy kuntalain 25 §:n mukaisesti. Tällöin ei makseta ylimääräistä siirtymäkorvausta, kuten ei muissakaan viranhaltijasta itsestä johtuvista syistä tapahtuvissa irtisanomisissa.

JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUDET

Maksuosuus liiton menoihin
Käyttömenot

	asukasluku	%	2013	2014	2015	2016
Asikkala	8 368	4,14	80 280	80 763	80 752	81 082
Hartola	3 072	1,52	31 099	30 593	29 756	29 766
Heinola	19 638	9,73	190 487	191 395	191 769	190 283
Hollola	23 979	11,87	208 020	210 514	211 892	232 346
Hämeenkoski			20 122	20 007	19 988	-
Kärkölä	4 639	2,30	45 326	45 551	45 548	44 950
Lahti	118 711	58,79	966 492	983 328	994 685	1 150 256
Nastola			141 958	143 963	143 921	-
Orimattila	16 252	8,05	154 636	155 590	157 403	157 474
Padasjoki	3 190	1,58	31 827	31 815	31 421	30 910
Sysmä	4 080	2,02	40 253	39 881	39 765	39 533
Yhteensä	201 929	100,00	1 910 500	1 933 400	1 946 900	1 956 600

	Asukasluku 1.1.2016		Maksuosuus liiton menoihin K ä y t t ö m e n o t				Yliopisto -	Yhteensä
	henkeä	%	2016	2017	abs	%	kampus	
Asikkala	8 287	4,11	81 082	80 422	-660	-0,81	4 110	84 532
Hartola	2 982	1,48	29 766	28 939	-827	-2,78	1 479	30 418
Heinola	19 575	9,71	190 283	189 968	-315	-0,17	9 709	199 677
Hollola	23 915	11,86	232 346	232 086	-260	-0,11	11 862	243 948
Kärkölä	4 604	2,28	44 950	44 680	-270	-0,60	2 283	46 963
Lahti	118 743	58,90	1 150 256	1 152 358	2 102	0,18	58 896	1 211 254
Orimattila	16 326	8,10	157 474	158 438	964	0,61	8 098	166 536
Padasjoki	3 143	1,56	30 910	30 502	-408	-1,32	1 559	32 061
Sysmä	4 040	2,00	39 533	39 207	-326	-0,82	2 004	41 211
Yhteensä	201 615	100,00	1 956 600	1 956 600	0	0,00	100 000	2 056 600

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 2017:

Tasekirja	paperituloste, sidottu
Tase-erittely	paperitulosteet
Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Palkkakirjanpito	Sähköinen arkisto

Kirjanpidossa käytetyt tositelajit vuonna 2017:

Laji	Nimi
ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Lisätalousarvio
MUISIS	Muistio sisäinen
MUISRO	Muistiotos Rondo
MUISRS	Muistiotos Rondo sis
MUIST1	Muistiotositteet 1
SISLAS	Sisäiset laskut Proe
SIRON	Sis laskut Rondo
YMR10	MR Laskulaji 10
YMR30	MR Laskulaji 30
YMRHYV	MR hyvityslasku
YMRMAN	MR Manuaalisuorituks
YMRVII	MR Viitesuoritukset
OMAKSU	Ostoreskontra maksut
OSTOL	Ostolaskut liitt/man
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet

Maakuntahallituksen ja maakuntajohtajan allekirjoitukset:

Lahti 12. päivänä maaliskuuta 2018

Tilintarkastajan merkintä:

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Lahdessa / 2018

Jorma Kesä
BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

MUUT LIITTEET

Maakuntavaltuusto 2017 - 2021

Puheenjohtaja **Juha Rostedt**, Lahti
 I varapuheenjohtaja **Erkki Nieminen**, Lahti
 II varapuheenjohtaja **Juha Rehula**, Hollola

Varsinainen jäsen

Henkilökohtainen varajäsen

Jäsen	puolue	kunta	varajäsen	puolue	kunta
Asikkala					
Juha Tapiola	VIHR	Asikkala	Monna Helen	VIHR	Asikkala
Toni Kivistö	PS	Asikkala	Mira Nieminen	PS	Asikkala
Hartola					
Marianne Julin	KOK	Hartola	Mikko Ruoppi	KOK	Hartola
Heinola					
Timo Erkkilä	KOK	Heinola	Venla Väli-Torala	KOK	Heinola
Jorma Peltonen	KD	Heinola	Kauko Kekkonen	KD	Heinola
Tarja Anttonen	KESK	Heinola	Mika Mäentalo	KESK	Heinola
Risto Turunen	SDP	Heinola	Taisto Lehmusvuori	SDP	Heinola
Hollola					
Jarmo Talvitie	VAS	Hollola	Ilkka Nisula	VAS	Hollola
Aki Markkola	PS	Hollola	Sakari Marttila	PS	Hollola
Juha Rehula	KESK	Hollola	Harri Vinnamo	KESK	Hollola
Toini Louekoski-Huttunen	SDP	Hollola	Tuula Kilpinen	SDP	Hollola
Erkki Arvila	SDP	Hollola	Kari Hyytiä	SDP	Hollola
Kärkölä					
Petri Ollila	KESK	Kärkölä	Matti Torkkel	KESK	Kärkölä
Lahti					
Jetta Laakso	SDP	Lahti	Sinikka Ruuska	SDP	Lahti
Maria Rytkönen	SDP	Lahti	Minna Lampinen	SDP	Lahti
Anneli Viinikka	SDP	Lahti	Sirkku Hildén	SDP	Lahti
Erkki Nieminen	SDP	Lahti	Pekka Komu	SDP	Lahti
Kari Lempinen	SDP	Lahti	Jarkko Nissinen	SDP	Lahti
Juha Rostedt	KOK	Lahti	Anssi Hälinen	KOK	Lahti
Sari Niinistö	KOK	Lahti	Helena Salakka	KOK	Lahti
Reijo Oksanen	KOK	Lahti	Toni Putula	KOK	Lahti
Kristiina Joensuu	KOK	Lahti	Milla Bruneau	KOK	Lahti
Jenna Koskelo	KESK	Lahti	Henni Hyytiä-	KESK	Lahti

			Ilmonen		
Lasse Koskinen	PS	Lahti	Juha Viitanen	PS	Lahti
Tiina Jokinen	VIHR	Lahti	Nelli Nevala	VIHR	Lahti
Salla Palmi-Felin	VIHR	Lahti	Aleksi Mäntylä	VIHR	Lahti
Marjo Lopenen	KD	Lahti	Leena Kaartinen	KD	Lahti
Elisa Lientola	VAS	Lahti	Vuokko Kautto	VAS	Lahti
Orimattila					
Tuula Koivunen	SDP	Orimattila	Heli Lehtelä	SDP	Orimattila
Jarkko Jokinen	SDP	Orimattila	Kirsi Laatonen	SDP	Orimattila
Ida Jokinen	KOK	Orimattila	Jarmo Keskevaari	KOK	Orimattila
Jouni Räsänen	PS	Orimattila	Jari Kaitaranta	PS	Orimattila
Padasjoki					
Antti Räsänen	KOK	Padasjoki	Heikki Toivonen	KOK	Padasjoki
Sysmä					
Mika Järvinen	KOK	Sysmä	Bror Ahlgren	KOK	Sysmä

LIITON HENKILÖKUNTA VUONNA 2017 (31.12.2017)

Maakuntajohtaja Jari Parkkonen	Liiton johtamistehtävät
Suunnitteluavustaja Tanja Gangsö	Aluesuunnittelun tukitehtävät
Aluekehityspäällikkö Juha Hertsi	Aluekehitystehtävät
Maakunta-arkkitehti Mirja Karila-Reponen	Rakennettu ympäristö, kulttuuri- ja luonnonympäristö, maaseutusektori
IT-suunnittelija/palvelusihteeri Marja Vänttinen (Riika Koivulehto opintovapaalla)	IT- ja toimistopalvelutehtävät
Suunnittelusihteeri Asta Kortesaari	Aluesuunnittelun ja -kehittämisen tukitehtävät
Erityisasiantuntija Mari Lång-Kauppi	Aluesuunnittelun erityistehtävät
Tutkimuspäällikkö Jukka Mikkonen	Tutkimustoiminta
Visuaalinen suunnittelija Maaret Monola	Visuaalinen suunnittelu
Erityisasiantuntija Marko Mälly	Kansainväliset tehtävät
Kehittämisohtaja Riitta Nieminen	EU-ohjelmien hallinnointi, aluekehittäminen
Erityisasiantuntija Tapio Ojanen	Liikenne ja tekninen huolto
Hallintojohtaja Jari Paakkunainen	Liiton luottamushenkilö- ja yleishallintotehtävät
Talous- ja henkilöstösihteeri Jaana Rissanen	Taloushallinto- ja toimistopalvelutehtävät
Johdon sihteeri Eija Säynätmäki	Johdon sihteeri- ja toimistopalvelutehtävät
Tutkimussihteeri Tuula Vasarainen	Tutkimus- ja tilastoaineistojen hankkiminen, ylläpito ja käsittely
Ma. erityisasiantuntija Petri Veijalainen	Hankevalvonta- ja -neuvonta
Viestintäkoordinaattori Maija Väkeväinen	Viestintä ja kuntayhteistyötehtävät
Aluesuunnittelupäällikkö Riitta Väänänen	Aluesuunnittelutehtävät

Maakunta- ja sote-uudistus

Muutosjohtaja Seppo Huldén
Projektikoordinaattori Ville Majala
Projektisihteeri Sari Mertsalmi
Projektipäällikkö Arja-Tuulikki Wilén

Interreg Baltic Sea Region –projektit / LARS

Projektikoordinaattori Riika Kivelä
--